

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

02.09.2019. Nr. 201908/SAN1097/NOS650

Uz TAP VSS-813

Tieslietu ministrijai

Par likumprojektu

"Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likums"

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un nesaskaņo likumprojektu "Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likums" (turpmāk – Likumprojekts) un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju), jo ir sekojoši iebildumi.

1. Likumprojekts paredz noteikt tiesisko regulējumu fiziskas personas atbrīvošanai no parādsaistībām. Lūdzam vienotā likumprojektu kopā virzīt arī to normatīvo aktu projektus, kas nepieļautu situāciju, ka personas ar zemiem ienākumiem, tajā skaitā, personas ar trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusu, nepilngadīgas personas, nonāk parādos. Lūdzam radīt visus priekšnoteikumu un uzlikt par pienākumu kreditoriem pirms kredīta piešķiršanas izvērtēt personas maksātspēju.

2. Likuma "Par pašvaldībām" 15. panta pirmajā daļā ir noteiktas pašvaldības autonomās funkcijas, piem., pirmās daļas 7. punkts nosaka vienu no autonomajām funkcijām - *nodrošināt iedzīvotājiem sociālo palīdzību (sociālo aprūpi) (sociālā palīdzība maznodrošinātām ģimenēm un sociāli mazaizsargātām personām, veco ļaužu nodrošināšana ar vietām pansionātos, bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu nodrošināšana ar vietām mācību un audzināšanas iestādēs, bezpajumtnieku nodrošināšana ar naktsmītni u.c.)*.

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (SPSPL) 9. panta pirmā daļa nosaka pašvaldības pienākumu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanā, proti, *Pašvaldībai, kuras teritorijā ir deklarētā personas dzīvesvieta, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību*. SPSPL 10.panta otrā daļa nosaka, ka, *Lai nodrošinātu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu un pakalpojumu administrēšanu, katra pašvaldība izveido pašvaldības iestādi — sociālo dienestu*. SPSPL 1. panta 7. punkts definē jēdzienu klients - *persona, kas saņem sociālos pakalpojumus vai sociālo palīdzību*.

Likumprojekta 16. panta pirmās daļas 2 .punktā ir paredzēts fiziskas personas, kas atbrīvota no parādsaistībām (turpmāk – parādnieks) pienākums

divus gadus no ieraksta par fiziskās personas atbrīvošanu no parādsaistībām izdarīšanas dienas maksātnespējas reģistrā reizi ceturksnī ierasties sociālajā dienestā, lai informētu par savas finansiālās situācijas uzlabošanai veiktajiem pasākumiem. Ne Likumprojektā, ne Likumprojekta anotācijā nav precizēts, kā parādnieks pierāda savas finansiālās situācijas uzlabošanai veiktos pasākumus. Uzskatām, ka, lai nepalielinātu birokrātiju un administratīvo slogu, zvērināti notāri vai Uzņēmumu reģistrs, kā maksātnespējas reģistra turētājs, informāciju par fiziskas personas finansiālās situācijas uzlabošanu var elektroniski saņemt/pieprasīt no Valsts ieņēmumu dienesta, kur ir aktuālā informācija par fiziskas personas ienākumiem/ to apmēru. **Uzskatām, ka lai nodrošinātu labas pārvaldības principu un fiziskas personas datu aizsardzību, šajā procesā ir jāiesaista iespējami mazāk institūcijas, kuras personai būtu jāapmeklē.**

Vēlamies norādīt, ka Likumprojektā pašvaldību sociālajam dienestam paredzētā kontrolējošā (uzraudzības) funkcija neatbilst SPSPL noteiktajiem sociālā dienesta uzdevumiem un pienākumiem, kā arī sociālā darba speciālisti neveiks darbības, lai pasliktinātu klienta situāciju, piem., nevērsīsies tiesā, lai atceltu lēmumu par personas atbrīvošanu no parādsaistībām, jo sociālais darbs ir profesionāla darbība, **lai palīdzētu personām, ģimenēm, personu grupām un sabiedrībai kopumā veicināt vai atjaunot savu spēju sociāli funkcionēt, kā arī radīt šai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus.**

Ņemot vērā iepriekš minēto un Likumprojekta 3. panta 1. punktā minēto, ka *fiziskās personas atbrīvošana no parādsaistībām ir tiesiska rakstura pasākumu kopums*, uzskatām, ka pašvaldību sociālo dienestu iesaiste likumprojekta "Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likums" izpildes procesā ir ārpus sociālās nozares specifiskās jomas.

3. Likumprojekts paredz pašvaldību sociālo dienestu iesaisti procesā, kas paredz atbrīvot fizisko personu no parādsaistībām, taču Likumprojekta anotācijā netiek minēta papildu finansējuma piešķiršana, lai pašvaldību sociālie dienesti spētu šos papildus pienākumus un tiesības īstenot, turklāt pašvaldību sociālo dienestu papildus pienākumi nozīmē arī papildu finansējuma palielinājumu.

Likuma "Par pašvaldībām" 8. panta pirmā daļa nosaka, ka ar likumu pašvaldībām var uzturēt autonomas funkcijas, kas nav paredzētas šajā likumā, vienlaikus attiecīgajā likumā nosakot papildu finansēšanas avotus, ja funkciju izpilde saistīta ar izdevumu palielināšanos. Savukārt likuma "Par pašvaldībām" 13. panta pirmā daļa paredz, ka valsts pārvades iestādēm nav tiesību uzturēt pašvaldībām pildīt tādas funkcijas un uzdevumus, kuru finansēšana nav nodrošināta.

4. LPS ieskatā jautājums par fizisko personu atbrīvošanu no parādsaistībām ir risināms jautājums, tomēr tam būtu jābūt Maksātnespējas likuma regulējuma ietvaros, pārskatot esošo regulējumu un to padarot pieejamāku likumprojektā paredzētajai mērķa grupai. Vēršam uzmanību uz to, ka personas, kuras ir nonākušas parādu atmaksas grūtībās, bieži vien nav spējīgas pašas atrisināt savas problēmas, ne arī iegūt trūcīgas vai

maznodrošinātas personas statusu, jo viņu īpašumā ir kustama vai nekustama manta, kurai ir uzlikti dažādi liegumi. Šādās situācijās vēl jo vairāk tiesa būtu tā institūcija, kura varētu vērtēt radušos situāciju un izlemt jautājumu par liegumu noņemšanu vai mantas pārdošanu piespiedu izsolē. Iespējams procesa nodrošināšanu var uzdot notāram, kā tas ir iekļauts šajā likumprojektā, lai nenoslogotu maksātnespējas administratorus. Ņemot vērā minēto, lūdzam izvērtēt vai Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumprojekta regulējums nebūtu iekļaujams maksātnespējas likumā, kā atsevišķs process pie fiziskās personas maksātnespējas.

5. Pašvaldību sociālie dienesti aicina šo regulējumu neattiecināt uz uzturlīdzekļu un maksas par sociālajiem pakalpojumiem nemaksātājiem par saviem bērniem. No šādiem parādiem personas atbrīvot nevajadzētu.

6. No Likumprojekta un anotācijas izriet, ka pieaugs administratīvais slogs sociālajiem dienestiem, tiks uzlikti papildus pienākumi sociālajiem dienestiem, kas vēl vairāk iezīmēs sociālo darbinieku pārslodzi un šo speciālistu nepietiekamību visā valstī, jo jau šobrīd akūti trūkst sociālo darbinieku, kas atbilst Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 41. un 42. pantā noteiktajiem kritērijiem. Anotāciju ir nepieciešams papildināt, jo administratīvais slogs palielināsies.

Anotācijā norādīts: *“Taču pašvaldību sociālajiem dienestiem būtu ieteicams izveidot iekšējās kontroles mehānismu, lai nodrošinātu likumprojekta 16. panta pirmās daļas 2. punktā noteiktā pienākuma izpildes uzraudzību, kas varētu radīt īslaicīgu ietekmi uz cilvēkresursu izlietojumu.”*

Ietekme uz cilvēkresursu izlietojumu būs nevis īslaicīga, bet pastāvīga. Sociālajam dienestam ne tikai jāizveido šis mehānisms, bet tam arī nepārtraukti jādarbojas. Sociālajam dienestam ir jānosaka darbiniekiem uzdevumi, jāveic apmācība, jānosaka un jāizstrādā kārtība kad, kā un kur parādniekam jāierodas, kur jāparakstās, kādi dokumenti jāiesniedz un jārisina citi jautājumi.

Vienlaikus nav atrodams administratīvo izmaksu aprēķins un tā ietekme uz pašvaldības budžetiem. Ietekme ir norādīta – 0. Bet tas ir pretrunā ar anotācijā norādīto par administratīvā sloga palielināšanos.

Nepieciešams veikt pašvaldību administratīvo izmaksu aprēķinu, un kompensēt pašvaldībām šos izdevumus.

7. Tāpat informējam, ka papildus izdevumus pašvaldībām radīs datorprogrammas izveide vai pielāgošana, lai nodrošinātu, sociālā dienesta speciālistu iespēju kontrolēt Likumprojekta 16.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktos termiņus.

8. Lai arī LPS iebilst pret normatīvismu, ja tiks lemts par Likumprojekta tālāku virzību, papildus, būtu vēlams paredzēt, ka tiek izstrādāti Ministru kabineta noteikumi šajā jomā, kas precīzāk reglamentētu Sociālā dienesta darbinieku rīcību, funkcijas un pienākumus. Piemēram, situācijās, ja:

- 1) Sociālais dienests saņem no zvērinātā notāra notariālo aktu, bet faktiski norādītās adreses nav vai arī tajā nedzīvo pieteicējs;

- 2) Parādnieks ir uzsācis darba tiesiskās attiecības citā novadā, kas apgrūtina viņa iespējas fiziski ierasties Sociālajā dienestā reizi ceturksnī, neradot risku zaudēt darbu;
- 3) parādnieks ir mainījis deklarēto vai faktisko dzīves vietu un parādnieka lieta būtu nododama cita novada Sociālajam dienestam.

Tāpat lūdzam skatīt pielikumā pievienoto pielikumu ar apkopotajiem pašvaldību izteiktajiem iebildumiem uz 8 lpp.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

Kristīne Kinča 26818781
kristine.kinca@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.